

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ
SUNUŞ
TEŞEKKÜR

BİRİNCİ BÖLÜM

ÜNİVERSİTE OLGUSU	1
1. Üniversite: Kavramsal Analiz-Üniversitenin Doğuşu ve Gelişimi.....	2
1.1. Avrupa ve Üniversitenin Gelişimi.....	3
1.1.1. Ortaçağ Avrupası'nda Üniversitenin Gelişimi ve Geleneği.....	4
1.1.2. 19. Yüzyıl Avrupası'nda Üniversiteler.....	8
1.1.3. I. ve II. Dünya Savaşları ve Sonraki Dönem.....	13
1.1.4. 1990 Sonrasındaki Dönem.....	14
1.2. Amerikan Yüksek Öğretim Tarihi.....	15
1.2.1. Genel Eğitim Kolejleri Tarihi.....	15
1.2.2. 1880'den İtibaren Araştırma Merkezli Üniversitelerin Ortaya Çıkışı.....	19
1.2.3. Kolej ve Üniversitelerde Hizmet Amacının Güçlenmesi.....	21
1.2.4. 1900'den İtibaren Amerikan Yüksek Eğitim Geleneğinin Temel Öğeleri.....	22
1.2.5. 1900'den Sonra Yüksek Öğretim Alanının Gelişmesi.....	24
1.2.6. II. Dünya Savaşı'ndan Sonraki Değişim.....	29
1.3. Ara Değerlendirme.....	31
1.4. Türkiye ve Üniversite'nin Gelişimi.....	33
1.4.1. Osmanlı Devleti'nde Üniversite'nin Gelişimi.....	35
1.4.1.1. Tanzimat ve Islahat Dönemleri.....	39
1.4.1.2. I. ve II. Meşrutiyet Dönemleri.....	49
1.4.1.3. Ara Değerlendirme.....	54
1.4.2. Türkiye Cumhuriyeti.....	55
1.4.2.1. 1933 Tarihli Reform.....	60
1.4.2.2. 1946 Tarihli Reform (4936 Sayılı Üniversiteler Kanunu).....	66
1.4.2.3. 1973 Tarihli Reform (1750 Sayılı Üniversiteler Kanunu).....	73
1.4.2.4. 1981 Tarihli Reform (2547 Sayılı Yüksek Öğretim Kanunu) ..	84
1.4.2.5. Ara Değerlendirme.....	91
2. Üniversite: Kurumsal Analiz.....	93
2.1. Kurum Kavramı.....	95
2.1.1. Eğitim Kurumu ve Yükseköğretim.....	101
2.1.2. Örgüt Kavramı.....	109
2.1.3. Örgüt Türleri.....	116

2.1.4. Örgüt Olarak Üniversite	123
2.1.5. Üniversitenin Organizasyonu	130
2.2. Anayasal Sistemde Üniversite.....	142
2.2.1. Bilim Özgürlüğü ve Üniversite	143
2.2.2. Akademik Özgürlük ve Üniversite	151
2.3. İdare Hukuku Sisteminde Üniversite	157
2.3.1. Yükseköğretim ve Kamu Hizmeti.....	161
2.3.2. Hizmet Yerinden Yönetim Kuruluşu.....	172
2.3.3. Kişi Birliği Olarak Üniversite	174
2.3.4. Mal Birliği Olarak Üniversite	175
2.4. Üniversitenin Amaçları ve Görevleri.....	175
2.4.1. Eğitim, Araştırma ve Meslek Kazandırma	180
2.4.2. Toplumsallaşma Sürecine ve Kalkınmaya Olan Katkısı.....	181
2.4.3. Kültürün Yaratılmasına ve Yorumlanmasına Olan Katkısı	183
2.4.4. Politik Bilincin Şekillenmesine ve Demokrasiye Olan Katkısı	184
2.4.5. Sosyal Sermaye Yaratıcısı Olarak Üniversite	188

İKİNCİ BÖLÜM

ÖZERKLİK KAVRAMI	191
1. Özerklik: Kavram ve Gelişim	191
1.1. Özerklik Kavramı.....	191
1.1.1. Tarihi Gelişim Süreci İçinde Özerklik Düşüncesi	201
1.1.2. Özerklik ve Öz Yönetim Kavramlarının Farkı.....	212
1.2. Özerkliğin Anlamı ve Boyutları.....	213
1.3. Egemenlik ve Özerklik İlişkisi.....	217
1.4. Hukuk Düzeni İçerisinde Özerklik	220
1.4.1. Özerkliğin Hukuki Boyutu: Yetkilendirme İlişkisi	221
1.4.2. Özerkliğin Fiili Boyutu: Eylemde Bulunabilme Kapasitesi ve Takdir Yetkisi	228
1.4.3. Özerkliğin Getirdiği Takdir Yetkisi	229
1.5. Ara Değerlendirme	233
1.6. Özerklik Çeşitleri	233
1.6.1. Siyasi Özerklik	234
1.6.2. İdari Özerklik	235
1.6.3. Kamu Hukuku Tüzel Kişilerinde Özerklik	235
1.6.3.1 Kamu Hukuku Tüzel Kişiliğini Açıklayan Teoriler	236
1.6.3.2. Kamu Hukuku Tüzel Kişisi Kavramı	239
1.6.3.3. Kamu Hukuku Tüzel Kişilerinde Takdir Yetkisi	249
1.6.3.4. Takdir Yetkisinin Kaynağını Açıklayan Teoriler	252
1.6.3.5. Ara Değerlendirme	257

1.7. Üniversite Özerkliđinin Anlamı ve Kapsamı	257
1.7.1. Üniversite Özerkliđinin Kısa Tarihçesi	258
1.7.2. Modern Anlamda Üniversite Özerkliđi	260
1.7.3. Üniversite Özerkliđinin Öğeleri	265
1.7.3.1. Örgütsel Özerklik	267
1.7.3.2. Mali Özerklik	276
1.7.3.3. Kadro Özerkliđi	292
1.7.3.4. Bilimsel (Akademik) Özerklik	298
1.7.4 Ara Değerlendirme	309
1.8. Diđer Statüleri	311
2. Özerklik ve Vesayet	318
2.1. Genel Olarak Vesayet Kavramı ve Gelişimi	320
2.2. Özerklik ve Vesayet Denetimi Arasındaki İlişki	324
2.3. Üniversite Üzerinde Gözetim ve Denetim Olgusu	327
2.4. Üniversite Üzerinde Vesayet Denetimi	337

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÜNİVERSİTE VE DEVLET	346
1. Üniversite ve Devlet İlişkileri	347
1.1. Genel Olarak Üniversite Devlet İlişkileri Açısından	
Çeşitli Modeller	349
1.1.1. Wilhelm von Humboldt Modeli	351
1.1.2. Robert M. Hutchins - Ütopya Üniversitesi	355
1.1.3. Clark Kerr Modeli "Multiversite"	363
1.1.4. Burton Clark Modeli "Girişimci Üniversiteler"	368
1.1.5. Şirket Üniversitesi	374
1.1.6. Özel Üniversite (Private for-profit University)	381
1.1.7. Vakıf Üniversitesi	385
2. Üniversite ve Devlet İlişkisi Açısından Üniversite Özerkliđi	389
2.1. Türkiye'de Yüksek Öğretim Sistemi ve İdari Yapılanma	391
2.1.1. 1982 Anayasası'nın Yüksek Öğretime İlişkin Maddeleri	400
2.1.2. 2547 Sayılı Yüksek Öğretim Kanunu'nun Sistematiđi	404
2.1.2.1. Tarihi Yönü	406
2.1.2.2. İçerik Olarak Karakteri	407
2.1.2.3. İç Hukukla İlişkisi	407
2.1.3. Reform Çalışmaları	409
2.2. Federal Almanya Cumhuriyeti'nde Yüksek Öğretim	
Sistemi ve İdari Yapılanma	418

2.2.1. Alman Federalizmi ve Eğitim Kurumu	420
2.2.2. Alman Anayasası'nın Yüksek Öğretime İlişkin Maddeleri	425
2.2.3. Alman Yüksek Öğretim Kanunu'nun Tarihi Yönü	427
2.2.3.1. Alman Yükseköğretim Sisteminin Özellikleri	428
2.2.3.2. Alman Yükseköğretim Kurumlarının Devlet ile İlişkileri ve Genel İç Yapısı	433
2.2.4. Reform Çalışmaları	440
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	
ÜNİVERSİTE VE PİYASA.....	444
1. Piyasa Kavramı ve Yükseköğretim “Sektörü”	444
1.1. Yükseköğretim Üzerindeki Zorlayıcı Etkiler	445
1.2. GATS ve Yükseköğretim	462
2. Bilgi Ekonomisi (Bilgiye Dayalı Ekonomi) Kavramı	470
3. Bilgiye Dayalı Ekonomide Üniversite	474
4. Yeni Kamu Yönetimi Anlayışı ve Yükseköğretim Üzerindeki Etkileri	478
5. Yükseköğretimin Özelleşmesi ve Ticarileşmesi	482
6. Yükseköğretimin Ticarileşmesinin Sonuçları	488
7. Şirket ve Üniversite	491
8. Üniversite ile Şirketin Farkı	492
9. Üniversitenin Kurumsal Yapısındaki Somut Değişimler ve Yeni Üniversite Modelleri	495
9.1. Sanal Üniversite	498
9.2. Küresel Araştırma Üniversitesi ve Elit Üniversiteler	500
10. Üniversite ve Yeni Liberal Sistem İlişkileri Açısından Üniversitede Yeni Özerklik Anlayışı	504
11. Yeni Kamusal Alan Olarak Üniversite	512
SONUÇ	518
1. Değerlendirme	518
2. Türkiye'de Düşünülen Yeniden Yapılandırmanın Gerekçeleri	522
3. Öneriler	???
4. Sonuç	???
KAYNAKLAR	540
Kitap ve Makaleler	540
Rapor ve Kararlar	565
Yargı Kararları	568
İnternet Kaynakları.....	570
DİZİN	573